

Η ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΟΔΥΝΗΣ

Πούντα Δε Βάκας, Μεντόζα, Αργεντινή
4 Μαΐου 1969

Αν ήρθες να ακούσεις έναν άνθρωπο, ο οποίος υποτίθεται ότι μεταδίδει τη σοφία, έκανες λάθος στο δρόμο, γιατί η πραγματική σοφία δε μεταδίδεται μέσω των βιβλίων ούτε των λόγων. Η πραγματική σοφία βρίσκεται στο βάθος της συνείδησής σου, όπως η αληθινή αγάπη βρίσκεται στο βάθος της καρδιάς σου.

Αν ήρθες σπρωγμένος από τους συκοφάντες και τους υποκριτές να ακούσεις αυτόν τον άνθρωπο με σκοπό αυτά που ακούς να σου χρησιμεύσουν αργότερα ως επιχειρήματα εναντίον του, έκανες λάθος στο δρόμο, γιατί αυτός ο άνθρωπος δεν είναι εδώ για να σου ζητήσει τίποτα, ούτε να σε χρησιμοποιήσει, γιατί δε σε έχει ανάγκη.

Ακούς έναν άνθρωπο που δε γνωρίζει τους νόμους που διέπουν το σύμπαν, που δε γνωρίζει τους νόμους της Ιστορίας, που αγνοεί τις σχέσεις που διαφεντεύουν τους λαούς. Αυτός ο άνθρωπος απευθύνεται στη συνείδησή σου πολύ μακριά από τις πόλεις και τις αρρωστημένες φιλοδοξίες τους. Εκεί στις πόλεις, όπου κάθε μέρα είναι ένας μόχθος κουτσουρεμένος από το θάνατο, όπου την αγάπη διαδέχεται το μίσος, όπου τη συγγνώμη διαδέχεται η εκδίκηση, εκεί στις πόλεις των πλούσιων και φτωχών ανθρώπων, εκεί, στα αχανή πεδία των ανθρώπων, έπεσε ένα πέπλο οδύνης και θλίψης.

Υποφέρεις όταν ο πόνος δαγκώνει το κορμί σου. Υποφέρεις όταν η πείνα κυριεύει το σώμα σου. Όμως, δεν υποφέρεις μόνο από τον άμεσο πόνο του κορμιού σου, από την πείνα του σώματός σου. Υποφέρεις επίσης από τις συνέπειες των ασθενειών του σώματός σου.

Πρέπει να ξεχωρίσεις δύο τύπους οδύνης. Υπάρχει μια οδύνη που σου δημιουργείται από την αρρώστια (κι αυτή η οδύνη μπορεί να οπισθοχωρήσει χάρη στην πρόοδο της επιστήμης, έτσι όπως η πείνα μπορεί να οπισθοχωρήσει, χάρη όμως στην επικράτηση της δικαιοσύνης). Υπάρχει ένας άλλος τύπος οδύνης, ο οποίος δεν εξαρτάται από την ασθένεια του σώματός σου, απορρέει όμως απ' αυτήν. Αν είσαι ανάπηρος, αν δεν μπορείς να δεις ή αν δεν ακούς, υποφέρεις. Όμως, ακόμα κι αν αυτή η οδύνη απορρέει από το σώμα σου ή από τις ασθένειες του σώματός σου, μια τέτοια οδύνη είναι του νου σου.

Υπάρχει ένας τύπος οδύνης, ο οποίος δεν μπορεί να οπισθοχωρήσει μπροστά στην πρόοδο της επιστήμης, ούτε μπροστά στην πρόοδο της δικαιοσύνης. Αυτός ο τύπος οδύνης, που είναι αυστηρά του νου σου, οπισθοχωρεί μπροστά στην πίστη, μπροστά στη χαρά της ζωής, μπροστά στην αγάπη. Πρέπει να ξέρεις ότι αυτή η οδύνη βασίζεται πάντα στη βία που υπάρχει στην ίδια σου τη συνείδηση. Υποφέρεις γιατί φοβάσαι να χάσεις αυτό που έχεις, ή γι' αυτό που έχεις ήδη χάσει, ή γι' αυτό το οποίο αδημονείς να αποκτήσεις. Υποφέρεις γιατί δεν έχεις ή γιατί φοβάσαι γενικά... Ιδού οι

μεγάλοι εχθροί του ανθρώπου: ο φόβος της αρρώστιας, ο φόβος της φτώχειας, ο φόβος του θανάτου, ο φόβος της μοναξιάς. Όλες αυτές είναι καθαρά οδύνες του νου σου. Όλες αυτές αποκαλύπτουν την εσωτερική βία, τη βία η οποία υπάρχει στο νου σου. Πρόσεξε ότι αυτή η βία προέρχεται πάντα από την επιθυμία. Όσο πιο βίαιος είναι ένας άνθρωπος, τόσο πιο άξεστες είναι οι επιθυμίες του.

Θα ήθελα να σου διηγηθώ μια ιστορία που συνέβη πριν πολύ καιρό.

Ήταν κάποτε ένας ταξιδιώτης που έπρεπε να κάνει ένα μακρύ ταξίδι. Έξεψε λοιπόν το ζώο του σε μια άμαξα και ξεκίνησε μια μακρά πορεία προς ένα μακρινό προορισμό και μ' ένα καθορισμένο χρονικό όριο. Ονόμασε το ζώο «Ανάγκη», την άμαξα «Επιθυμία», τη μία ρόδα την ονόμασε «Ευχαρίστηση» και την άλλη «Πόνος». Έτσι λοιπόν ο ταξιδιώτης οδηγούσε την άμαξά του πότε στα δεξιά και πότε στ' αριστερά, αλλά πάντοτε προς τον προορισμό του. Όσο πιο γρήγορα πήγαινε η άμαξα τόσο πιο γρήγορα κινούνταν οι ρόδες της Ευχαρίστησης και του Πόνου, έτσι όπως ήταν συνδεδεμένες στον ίδιο άξονα και μετέφεραν την άμαξα της Επιθυμίας. Καθώς το ταξίδι ήταν πολύ μακρύ, ο ταξιδιώτης μας βαριόταν. Αποφάσισε λοιπόν να διακοσμήσει, να στολίσει την άμαξα με πολλά όμορφα πράγματα κι έτσι κι έγινε. Όμως, όσο περισσότερο ομόρφαινε την άμαξα της Επιθυμίας, τόσο πιο βαριά αυτή γινόταν για την Ανάγκη. Έτσι που στις στροφές και στις απόκρημνες πλαγιές το φτωχό ζώο εξαντλούνταν, μην μπορώντας να τραβήξει την άμαξα της Επιθυμίας. Στους αμμώδεις δρόμους οι ρόδες της Ευχαρίστησης και της Οδύνης χώνονταν στη γη. Έτσι, απελπίστηκε μια μέρα ο ταξιδιώτης γιατί ήταν πολύ μακρύς ο δρόμος κι ήταν πολύ μακρινός ο προορισμός του. Αποφάσισε να διαλογιστεί πάνω στο πρόβλημά του εκείνη τη νύχτα και, καθώς το έκανε, άκουσε το χλιμίντρισμα του παλιόφιλού του. Καταλαβαίνοντας το μήνυμα, την επόμενη μέρα κατέστρεψε το στολισμό της άμαξας, την ξαλάφρωσε από τα βάρη της και νωρίς το πρωί οδήγησε το ζώο του να προχωρήσει τροχάζοντας προς τον προορισμό του. Ωστόσο, είχε ήδη χάσει χρόνο ο οποίος δεν μπορούσε να ανακτηθεί. Την επόμενη νύχτα κάθισε να διαλογιστεί και πάλι και κατάλαβε από μια καινούρια ειδοποίηση του φίλου του ότι τώρα έπρεπε να αντιμετωπίσει ένα καθήκον διπλά δύσκολο, γιατί θα σήμαινε γι' αυτόν αποδέσμευση. Πολύ νωρίς την αυγή, θυσίασε την άμαξα της Επιθυμίας. Είναι βέβαιο πως, κάνοντάς το, έχασε τη ρόδα της Ευχαρίστησης, όμως μαζί με αυτήν έχασε και τη ρόδα της Οδύνης. Ανέβηκε στο ζώο της Ανάγκης, πάνω στη ράχη του κι άρχισε να καλπάζει στα πράσινα λιβάδια ώσπου έφτασε στον προορισμό του.

Κοίταξε πώς η επιθυμία μπορεί να σε στριμώξει. Υπάρχουν επιθυμίες διαφορετικής ποιότητας. Υπάρχουν επιθυμίες πιο άξεστες κι υπάρχουν επιθυμίες πιο υψηλές. Εξύψωσε την επιθυμία, ξεπέρασε την επιθυμία, εξάγγισε την επιθυμία! Κάνοντάς το, θα πρέπει σίγουρα να θυσιάσεις τη ρόδα της ευχαρίστησης, αλλά επίσης και τη ρόδα της οδύνης.

Η βία στον άνθρωπο, υποκινημένη από τις επιθυμίες, δεν παραμένει μονάχα σαν αρρώστια στη συνείδησή του, αλλά δρα και στον κόσμο των άλλων ανθρώπων, ασκούμενη πάνω στους υπολοίπους. Μη νομίζεις ότι μιλώ για βία αναφερόμενος μόνο στο ένοπλο γεγονός του πολέμου, όπου κάποιοι

άνθρωποι καταστρέφουν άλλους ανθρώπους. Αυτή είναι μία μορφή φυσικής βίας. Υπάρχει μία βία οικονομική: η οικονομική βία είναι εκείνη η οποία σε κάνει να εκμεταλλεύεσαι τον άλλο. Η οικονομική βία ασκείται όταν κλέβεις τον άλλον, όταν δεν είσαι πια αδερφός του άλλου, αλλά ένα αρπαχτικό όρνιο για τον αδερφό σου. Υπάρχει, επιπλέον, μια βία φυλετική: πιστεύεις ότι δεν ασκείς βία όταν καταδιώκεις τον άλλον, ο οποίος είναι διαφορετικής φυλής από τη δική σου, πιστεύεις ότι δεν ασκείς βία όταν τον διαβάλλεις επειδή είναι διαφορετικής φυλής από τη δική σου; Υπάρχει μία βία θρησκευτική: πιστεύεις ότι δεν ασκείς βία όταν δε δίνεις δουλειά σε κάποιον ή του κλείνεις την πόρτα ή τον απολύεις επειδή δεν είναι της δικής σου θρησκείας; Πιστεύεις ότι δεν είναι βία προς εκείνον που δε συμμερίζεται τις αρχές σου όταν, μέσω της δυσφήμισης, τον περιορίζεις μέσα στην οικογένειά του, τον περιορίζεις ανάμεσα στους αγαπημένους του γιατί δεν είναι κοινωνός της θρησκείας σου; Υπάρχουν άλλες μορφές βίας, οι οποίες επιβλήθηκαν από τη φιλισταία ηθική. Εσύ θέλεις να επιβάλλεις τον τρόπο ζωής σου στον άλλο, πρέπει να επιβάλλεις την αποστολή σου στον άλλο... Αλλά ποιος σου είπε ότι είσαι ένα παράδειγμα προς ακολουθία; Ποιος σου είπε ότι μπορείς να επιβάλλεις έναν τρόπο ζωής επειδή αρέσει σ' εσένα; Από πού κι ως πού είναι καλούπι, είναι πρότυπο για να το επιβάλλεις εσύ;... Εκεί υπάρχει μία άλλη μορφή βίας. Μπορείς μονάχα να βάλεις τέλος στη βία σε σένα, στους άλλους και στον κόσμο που σε περιβάλλει με την εσωτερική πίστη και τον εσωτερικό διαλογισμό. Ψεύτικες διέξοδοι δεν υπάρχουν για να μπει τέλος στη βία. Αυτός ο κόσμος είναι έτοιμος να εκραγεί και δεν υπάρχει τρόπος να μπει τέλος στη βία. Μην ψάχνεις ψεύτικες διεξόδους. Δεν υπάρχει πολιτική, η οποία να μπορεί να δώσει λύση σ' αυτόν τον παράφρονα ζήλο της βίας. Δεν υπάρχει κόμμα, ούτε κίνημα στον πλανήτη που να μπορεί να βάλει τέλος στη βία. Δεν υπάρχουν ψευδείς έξοδοι από τη βία στον κόσμο... Μου λένε ότι οι νέοι, σε διάφορα μήκη και πλάτη, ψάχνουν ψεύτικες διεξόδους για να βγουν από τη βία και την εσωτερική οδύνη. Ψάχνουν τα ναρκωτικά σα λύση. Μην ψάχνεις ψεύτικες διεξόδους για να βάλεις τέλος στη βία.

Αδερφέ μου: ακολούθησε εντολές απλές, όπως είναι απλές αυτές οι πέτρες, αυτό το χιόνι κι αυτός ο ήλιος που μας ευλογεί. Φέρε την ειρήνη σε σένα και φέρε την στους άλλους. Αδερφέ μου: εκεί στην ιστορία βρίσκεται το ανθρώπινο ον δείχνοντας το πρόσωπο της οδύνης, κοίταξε αυτό το πρόσωπο της οδύνης... αλλά θυμήσου ότι είναι αναγκαίο να προχωρήσεις μπροστά και ότι είναι αναγκαίο να μάθεις να γελάς και ότι είναι αναγκαίο να μάθεις να αγαπάς.

Σε σένα, αδερφέ μου, αποτείνω αυτήν την ελπίδα, αυτήν την ελπίδα της χαράς, αυτήν την ελπίδα της αγάπης για να εξυψώσεις την καρδιά σου και να εξυψώσεις το πνεύμα σου και για να μην ξεχάσεις να εξυψώσεις το σώμα σου.